

بخشنامه ۱۴ جدید درآمد

دستورالعمل حق بیمه قراردادهای پیمانکاری و مهندسين مشاور
(نحوه محاسبه و وصول و صدور مفاصاحساب)

مقدمه:

با تشکیل سازمان بیمه‌های اجتماعی در سال ۱۳۳۲، کارگران شاغل در فعالیتهای پیمانکاری، جزء اولین گروههایی بوده‌اند که تحت پوشش بیمه قرار گرفته‌اند. بنا به موقعیتهای زمانی در زمینه نحوه محاسبه و وصول حق بیمه کارکنان شاغل در قراردادهای پیمانکاری، بخشنامه‌ها و دستورالعملهای متعددی صادر شده است که بعضاً برای مدت زمان معین و برخی کماکان از قابلیت اجرایی برخوردار است. لذا کلیه بخشنامه و دستورالعملهای پیمانکاری با توجه به قوانین و مقررات تصویب‌نامه‌های شورای عالی تأمین اجتماعی مورد بازنگری قرار گرفته و پس از حذف زوائد این دستورالعمل جایگزین کلیه بخشنامه‌ها و دستورالعملهای صادره قرار می‌گیرد.

فصل اول: مواد قانونی

۱- ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی

در مواردی که انجام کار بطور مقطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می‌شود کارفرما باید در قراردادی که منعقد می‌کند مقطعه کار را متعهد نماید که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقطعه کاران فرعی را نزد سازمان تأمین اجتماعی بیمه نماید و کل حق بیمه را به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی بپردازد. پرداخت پنج درصد بهای کل کار مقطعه از طرف کارفرما موقوف به ارائه مفاصاحساب از طرف سازمان خواهد بود. در مورد پیمانکارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت نمایند معادل حق بیمه پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ مذکور آزاد خواهد شد. هرگاه

کارفرما آخرین قسط مقطعه کار را بدون مطالبه مفاصاحساب سازمان بپردازد مسئول پرداخت حق بیمه مقرر و خسارات مربوطه خواهد بود و حق دارد و جوهی را که از این بابت به سازمان پرداخت می‌نماید از مقطعه کار مطالبه و وصول کند. کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی همچنین شهرداریها و اتاق اصناف (سابق) و مؤسسات دولتی و غیردولتی و مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه مشمول این ماده می‌باشند.

تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی مصوب جلسه مورخ ۷۲/۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی

کلیه کارفرمایان موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی و ۲۹ قانون بیمه‌های اجتماعی (سابق) مکلفند مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از مقطعه کاران و مهندسين مشاورى که حداقل یکسال از تاریخ خاتمه، تعلیق یا فسخ قرارداد آنان گذشته و در این فاصله جهت پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد و مفاصاحساب سازمان تأمین اجتماعی مراجعه ننموده‌اند را ضمن اعلام فهرست مشخصات مقطعه کاران و مهندسين مشاور از محل ۵٪ کل کار و آخرین قسط نگهداری شده به این سازمان پرداخت نمایند. میزان حق بیمه پس از قطعی شدن طبق قانون و بر اساس آراء هیات تجدید نظر موضوع ماده ۴۳ قانون تأمین اجتماعی اعلام خواهد شد. مهلت مقرر جهت واريز مورد مطالبه توسط واگذارندگان کار حداکثر بیست و پنج روز تعیین گردیده است.

۲- ماده ۴۱ قانون تأمین اجتماعی

در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلقه را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید.

فصل دوم: طبقه‌بندی قراردادها

قراردادهای مشمول ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی از نظر احتساب حق بیمه به سه دسته تقسیم می‌گردند:

بخش اول: قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی

بخش دوم: قراردادهای غیرعمرانی

بخش سوم: موارد خاص قراردادهای غیرعمرانی

بخش اول: قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی:

الف، شرایط لازم

طبق مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تأمین اجتماعی (پیوست شماره یک) قراردادهائی مشمول ضوابط طرحهای عمرانی تلقی می‌گردند که دو شرط زیر را توأمأ دارا باشند:

۱- قرارداد بر اساس فهرست بهاء پایه سازمان برنامه و بودجه (قراردادهای پیمانکاری) یا ضوابط تیب سازمان مزبور (قراردادهای مشاوره‌ای) منعقد شده باشد.

۲- تمام یا قسمتی از بودجه عملیات از محل اعتبارات عمرانی دولت (اعتبارات عمرانی ملی، منطقه‌ای، استانی) تأمین شده باشد.

ب: نحوه احتساب حق بیمه پیمانهای طرحهای عمرانی

مأخذ حق بیمه کلیه قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی بر اساس مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تأمین اجتماعی از تاریخ ۶۳/۴/۱۶ به بعد به شرح ذیل می‌باشد.

۱- حق بیمه قراردادهای مشاوره‌ای مقطوعاً ۱۴ درصد ناخالص کارکرد بعلاوه ۱/۶ درصد به عنوان حق بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۱۵/۶ درصد ناخالص کارکرد می‌باشد. (سهم پیمانکار ۳/۶ درصد و سهم کارفرما ۱۲ درصد)

۲- حق بیمه قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) مقطوعاً ۶ درصد ناخالص کارکرد به علاوه ۶ درصد به عنوان بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۱۲ درصد ناخالص کارکرد می‌باشد (۱/۶ درصد سهم پیمانکار و ۵ درصد سهم کارفرما)

توجه: حق بیمه کلیه قراردادهای مشاوره که قبل از ۶۳/۴/۱۶ خاتمه یافته است و همچنین صورتحساب مربوط به تاریخ قبل از تاریخ مذکور قراردادهائی که قبل از ۶۳/۴/۱۶ شروع و بعد از آن خاتمه یافته است، طبق حسابرسی از دفاتر قانونی و در

مورد قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) به ماخذ ۳/۲ درصد محاسبه می‌گردد.

تذکر ۱- حق بیمه بیکاری از تاریخ ۶۹/۵/۶ به شرح مندرج در بند ۱ و ۲ محاسبه می‌گردد.

تذکر ۲- طبق مصوبه شماره ۴۴۰۹ مورخ ۶۶/۵/۱۸ شورای عالی تأمین اجتماعی در صورتی که پیمانکاران مجری قراردادهای مشمول طرحهای عمرانی بخشی از اجرای عملیات موضوع پیمان را طی قرارداد به پیمانکاران فرعی واگذار نمایند چنانچه حق بیمه متعلق به قرارداد اصلی پرداخت شود، وصول حق بیمه بابت قرارداد پیمانکار فرعی منتفی خواهد بود.

تذکر ۳- طبق نظریه کتبی دفتر فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی (سازمان برنامه و بودجه سابق) کلیه قراردادهائی که به منظور اجرای عملیات ساختمانی با متراژ زیر بنا مطابق بخشنامه ۱۰۲/۲۷۰۰/۵۴/۲۰۰۰ مورخ مرداد ۷۵ (حداکثر ۲۰۰۰ متر مربع) منعقد شوند بر اساس فهرست بهاء سازمان برنامه و بودجه تلقی می‌شوند بنابراین در صورتیکه بودجه آنها از محل اعتبارات طرحهای عمرانی تأمین گردد مشمول مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تأمین اجتماعی بوده و حق بیمه و بیمه بیکاری آنها به ترتیب به ماخذ ۶ درصد و ۰/۶ درصد (جمعاً ۶/۶ درصد) خواهد بود.

تذکر ۴- برابر بخشنامه شماره ۵۴/۲۸۰۰-۶۷۷۲-۱ مورخ ۶۴/۶/۲۸ سازمان برنامه و بودجه قراردادهای طرحهای عمرانی که بر اساس قیمت پایه منعقد و ضریب پیشنهادی پیمانکار بیش از ۱۰ درصد بالاتر (پلوس) از قیمت پایه باشد چنانچه دارای مجوز از شورای عالی فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی باشد مشمول ضوابط طرحهای عمرانی و مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تأمین اجتماعی خواهد بود، اما اگر مجوز شورای عالی فنی سازمان مذکور را نداشته باشد از نظر تعیین حق بیمه مشمول ضوابط طرحهای عمرانی نبوده و مشمول بخش سوم این دستورالعمل خواهد بود.

ج: مجوزهای خاص:

قراردادهای پیمانکاری و مشاوره‌ای طرحهای عمرانی سازمان صنایع دفاع،

قراردادهای تسطیح و آماده سازی اراضی وزارت مسکن و شهرسازی، قراردادهای ساختمانی شرکت مخابرات ایران، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و قراردادهای سازمان تأمین اجتماعی با پیمانکاران (صرفنظر از محل تأمین اعتبار پروژه) در صورتیکه قرارداد، بر اساس فهرست بهاء و ضوابط سازمان برنامه و بودجه با پلوس حداکثر ۹/۹ درصد منعقد شده باشد از نظر احتساب حق بیمه مشمول مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی سازمان خواهند بود.

بخش دوم: قراردادهای غیر عمرانی:

الف - مشمولین

کلیه قراردادهای فاقد شرایط اشاره شده در بخش طرحهای عمرانی، قراردادهای غیرعمرانی تلقی شده و حق بیمه این قبیل قراردادهای برابر مقررات و مصوبات شورای عالی تأمین اجتماعی به شرح آتی محاسبه و وصول می‌گردد.

ب - نحوه و چگونگی احتساب حق بیمه

نحوه احتساب قراردادهای غیر عمرانی با توجه به مصوبات شورای عالی تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد.

۱- قراردادهای منعقد شده قبل از مهر ۶۵:

در مورد قراردادهای فوق به لحاظ اینکه در حال حاضر تقریباً تمامی این قراردادها به اتمام رسیده است. نیاز به توضیح نیست و صرفاً جدول ضرایب مربوطه جهت استفاده احتمالی ضمیمه است. (پیوست شماره ۲)

(۲۷٪ × ضریب دستمزد عملیات قرارداد × کل ناخالص کارکرد = حق بیمه

قرارداد)

۲- قراردادهای منعقد شده از مهر ۶۵ لغایت ۷۰/۱/۲۳

ضریب دستمزد قراردادهاییکه از تاریخ ۶۵/۷/۱ لغایت ۷۰/۱/۲۳ منعقد شده‌اند با توجه به نوع عملیات قرارداد در ۶ فصل تعیین گردیده است (پیوست شماره ۳) که در صورت نیاز می‌توانند به آن رجوع نمایند.

فرمول محاسبه حق بیمه قرارداد به ترتیب زیر است:

(۲۷٪ × ضریب دستمزد عملیات قرارداد × کل ناخالص کارکرد = حق بیمه قرارداد)

۳- قراردادهای منعقد شده از ۷۰/۱/۲۴ به بعد

به موجب مصوبات مورخ ۷۰/۱/۲۴ و ۷۳/۹/۷ (پیوستهای شماره ۴ و ۵) شورای عالی تأمین اجتماعی، ضرائب واحدی همانند طرحهای عمرانی برای محاسبه قراردادهای غیرعمرانی در نظر گرفته شده است، که این امر تسهیلات زیادی را در جهت وصول حق بیمه و صدور مفاصاحساب پیمانکاران فراهم آورده است و به استناد مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ حق بیمه قراردادهای پیمانکاری و مهندسیین مشاور از تاریخ مذکور به بعد با توجه به تعهد طرفین و نحوه اجرای کار به ترتیب زیر محاسبه می‌گردد.

۳-۱- حق بیمه قراردادهایی که در اجرای آنها تهیه مصالح مصرفی کلاً به عهده و هزینه پیمانکار می‌باشد و یا موضوع قرارداد ارائه خدمات بوده و نوع کار ایجاب نماید که کلاً بصورت مکانیکی انجام گیرد به میزان هفت درصد ناخالص کل کارکرد می‌باشد. (موضوع ماده دوم مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴)

(۷٪ × کل ناخالص کارکرد = حق بیمه)

($\frac{1}{9}$ × اصل حق بیمه = بیمه بیکاری)

۳-۲- حق بیمه کلیه قراردادهای دستمزدی و خدماتی غیرمکانیکی به میزان پانزده درصد ناخالص کل کارکرد می‌باشد.

(۱۵٪ × کل ناخالص کارکرد = حق بیمه)

($\frac{1}{9}$ × اصل حق بیمه = بیمه بیکاری)

۳-۳- در مواردی که تهیه قسمتی از مصالح به عهده و هزینه پیمانکار و قسمتی به عهده و هزینه واگذارنده کار می‌باشد، ارزش مصالح واگذارنده به پیمانکار به ناخالص کل کار افزوده می‌شود و سپس حق بیمه طبق بند ۳-۱ محاسبه می‌گردد.

۳-۴- قیمت تجهیزات وارده از خارج از کشور که پیمانکاران از طریق گشایش اعتبار اسنادی خریداری می‌نمایند مشمول کسر حق بیمه نمی‌باشد، همچنین قیمت مصالح انحصاری، اختصاصی، آسانسور و تأسیسات، ماشین آلات، آهن

آلات در قراردادهای سوله سازی که تهیه آن در اختیار واگذارندگان کار است، پارچه در قراردادهای دوخت و دوز آسفالت در قراردادهای جاده سازی و آسفالت کاری، موکت و کف پوش و کابینت در صورتیکه توسط کارفرما تهیه و به صورت رایگان به پیمانکار تحویل شود بعنوان مصالح واگذاری تلقی نشده و قیمت آنها به کل کارکرد اضافه نمی‌گردد.

۳-۵- در مواردی که موضوع قرارداد ارائه خدمات بوده و نوع کار ایجاب نماید قسمتی از کار به صورت مکانیکی (با وسائل و ماشین آلات مکانیکی متعلق به پیمانکار) و قسمتی به صورت دستی انجام گیرد در این حالت حق بیمه بخش (درصد) مکانیکی به ماخذ هفت درصد و حق بیمه بخش (درصد) دستی به ماخذ پانزده درصد محاسبه می‌گردد.

تذکر: چنانچه وسائل و ابزار مکانیکی توسط واگذارنده کار تهیه و بدون دریافت کرایه در اختیار پیمانکار قرار گیرد در این حالت نیز با توجه به دستمزدی بودن کار حق بیمه آن کلاً طبق ماده اول مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ و با ماخذ پانزده درصد محاسبه خواهد شد.

۳-۶- طبق تبصره ۶ مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ ماخذ احتساب حق بیمه پیمانکاران و مهندسین مشاور طرف قرارداد با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی یک درصد کمتر از درصدهای قید شده در ماده اول و دوم مصوبه مذکور بوده و به ترتیب ۱۴٪ و ۶٪ بابت حق بیمه و $\frac{1}{9}$ آن به عنوان حق بیمه بیکاری محاسبه می‌گردد.

۳-۷- در مواردی که تهیه و طراحی و خرید تجهیزات در خارج از کشور صورت گرفته و تأمین بهای آن نیز از طریق اعتبار اسنادی باشد و فقط عملیات نصب آنها در داخل کشور باشد چنانچه عملیات پروژه شامل نصب و کارهای ساختمانی و دیگر عملیات مرتبط با آن بوده و تأمین سایر مصالح بر عهده پیمانکار باشد حق بیمه با ماخذ هفت درصد کارکرد داخل ایران و در صورتیکه عملیات پروژه صرفاً نصب تجهیزات باشد با توجه به نحوه انجام آن (مکانیکی یا غیرمکانیکی و یا تماماً مکانیکی و دستی) حق بیمه آن حسب مورد طبق ماده اول و دوم مصوبه مورخ

۷۰/۱/۲۴ و به شرح فوق محاسبه می‌گردد.

۳-۸- در مواردی که پیمانکار اصلی بخشی از عملیات پروژه را با انعقاد قرارداد به پیمانکاران فرعی واگذار نماید حق بیمه پیمانکاران فرعی نیز با توجه به تعهدات طرفین مندرج در پیمان طبق ضوابط محاسبه و وصول و به هنگام احتساب حق بیمه پیمانکار اصلی معادل کارکرد پیمانکار فرعی از کارکرد پیمانکار اصلی کسر می‌گردد.

۳-۹- آن دسته از نهادها و سازمانها و وزارتخانه‌هایی که کارکنان آن مشمول قانون حمایتی خاص غیر از تأمین اجتماعی می‌باشند در صورتی که با انعقاد قرارداد با سایر مؤسسات، وزارتخانه‌ها و سازمانها اقدام به انجام کار به صورت پیمانکاری نمایند، چنانچه ارگانهای مذکور گواهی نمایند که کار موضوع قرارداد منحصرأ توسط پرسنل رسمی آنها که مشمول قانون حمایتی خاص می‌باشند انجام گرفته است، لزومی به محاسبه و وصول حق بیمه قراردادهای آنها بر اساس تصویب‌نامه مذکور نخواهد بود.

بدیهی است این قبیل پیمانکاران می‌بایستی لیست و حق بیمه کلیه پرسنل روزمزد و غیررسمی شاغل در اجرای پیمان را به سازمان تسلیم و پرداخت نمایند و صدور مفاصاحساب قرارداد منوط به پرداخت حق بیمه آنان خواهد بود. در هر حال واگذارنده کار ملزم به رعایت ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی در مورد این گروه از پیمانکاران نیز می‌باشد.

۳-۱۰- در کلیه مواردی که حق بیمه قراردادهای غیر عمرانی مستند به لیستهای ارسالی پیمانکار بیشتر از حق بیمه طبق ماخذ موضوع مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ شورای عالی تأمین اجتماعی باشد مبنای احتساب حق بیمه لیستهای ارسالی پیمانکار خواهد بود.

۳-۱۱- در مورد قراردادهایی که تمام یا قسمتی از کارکرد آنها به ارز می‌باشد، با توجه به قیمت ارز پیش‌بینی شده در قرارداد معادل ریالی آن محاسبه و سپس مبنای احتساب حق بیمه قرار می‌گیرد.

بخش سوم: حالات خاص قراردادهای غیرعمرانی

الف - پیمانکارانی که دارای کارگاه تولیدی، صنعتی و فنی می‌باشند.
به موجب مصوبه مورخ ۷۳/۹/۷ شورای عالی تأمین اجتماعی نحوه احتساب حق بیمه پیمانکارانی که دارای کارگاه صنعتی، فنی و تولیدی در ارتباط با موضوع عملیات قراردادهای منعقد می‌باشند و امور اجرایی پیمانها در کارگاه آنها انجام می‌گردد به شرح ذیل خواهد بود: ضمناً اینگونه قراردادها در محل شعبه مربوط به کارگاه پیمانکار متمرکز و مفصاحساب هر پیمان نیز به تفکیک از همان شعبه صادر می‌گردد.

۱- اشخاص حقوقی

در صورتیکه پیمانکار شخص حقوقی و دارای دفاتر و اسناد قانونی بوده و دفاتر آن مورد تأیید سازمان باشد در این صورت با وصول حق بیمه طبق گزارش بازرسی از دفاتر صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع می‌باشد.

شعب مکلفند انجام بازرسی از دفاتر قانونی این قبیل پیمانکاران را در اولویت قرار داده چنانچه پیمانکار قبل از انجام بازرسی از دفاتر قانونی نیاز به صدور مفصاحساب قرارداد داشته باشد با رعایت موارد زیر صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع خواهد بود.

۱-۱- پیمانکار طبق محتویات پرونده‌های مطالباتی کارگاهی و دفتر مرکزی دارای بدهی قطعی بوده و یا آن را پرداخت نماید و تعهدنامه مبنی برداشتن دفاتر قانونی و ارائه آن به سازمان و پرداخت حق بیمه طبق دفاتر قانونی را که به امضاء مجاز و مهر شخص حقوقی مهور گردیده به سازمان ارائه نمایند.

۱-۲- در مواردی که پیمانکار طبق پرونده‌های مطالباتی کارگاهی و دفتر مرکزی دارای بدهی قطعی بوده و تمکن پرداخت را به صورت یکجا (نقداً) نداشته باشد چنانچه معادل حق بیمه قرارداد طبق مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ را پرداخت نماید و تعهدنامه بند ۱ را نیز ارائه و همچنین مانده بدهی را تقسیط نماید در این صورت نیز صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع خواهد بود.

۱-۳- در مواردی که پیمانکار فاقد دفاتر قانونی بوده و یا دفاتر قانونی ارائه شده

مورد تأیید سازمان قرار نگیرد و یا دفاتر خود را در اختیار سازمان قرار ندهد در این صورت می‌بایستی ضمن رعایت ماده ۱۰۲ قانون تأمین اجتماعی طبق تصویبنامه مورخ ۷۰/۱/۲۴ محاسبه گردد که در این حالت چنانچه پیمانکار بابت کارکنان شاغل در کارگاه تولیدی، فنی و صنعتی خود در دوره اجرای قرارداد حق بیمه پرداخت نموده باشد بایستی از حق بیمه محاسبه شده بابت قرارداد کسر و مانده مطالبه و وصول گردد.

اشخاص حقیقی

۲-۱- در صورتی که پیمانکار دارای کارگاه تولیدی، صنعتی و فنی در زمان اجرای قرارداد در شعبه سازمان دارای پرونده مطالباتی بوده و لیست کارگران شاغل در کارگاه را ارسال و یا توسط سازمان از کارگاه بازرسی به عمل آمده باشد در این صورت چنانچه طبق محتویات پرونده مطالباتی کارگاه فاقد هرگونه بدهی قطعی بوده و یا آن را پرداخت نماید صدور مفصاحساب قرارداد آنها بلامانع می‌باشد.

۲-۲- در مواردی که پیمانکار تمکن پرداخت نقدی بدهی طبق پرونده مطالباتی را نداشته باشد چنانچه معادل حق بیمه قرارداد طبق مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ را پرداخت و همچنین مانده بدهی را تقسیط نماید در این صورت نیز صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع است.

۲-۳- در مواردی که پیمانکار فاقد پرونده مطالباتی در شعب سازمان و یا فاقد بازرسی و ارسال لیست در دوره اجرای قرارداد باشد می‌بایستی حق بیمه قرارداد وی طبق تصویبنامه مورخ ۷۰/۱/۲۴ محاسبه و وصول گردد.

ب - قراردادهای خرید و فروش

۱- قراردادهای خرید و فروش اجناس، مواد و تجهیزات که نیاز به انجام کار اضافی نباشد و موضوع قرارداد منحصرأ خرید یا فروش باشد مشمول کسر حق بیمه نبوده و صدور مفصاحساب بدون وصول حق بیمه بلامانع خواهد بود. همچنین در مورد قراردادهای اجاره انواع ماشین آلات و اتومبیل، در صورتیکه بدون راننده باشد مطابق این بند عمل خواهد شد.

۲- در مواردی که پیمانکار دارای کارگاه تولیدی - صنعتی و فنی (اعم از حقیقی

یا حقوقی) قرارداد ساخت یا فروش (ساخت در کارگاه وی انجام می‌شود) همراه با حمل و نصب اجرا نماید، در مورد قسمت ساخت طبق بند "الف" و در مورد فروش حق بیمه‌ای تعلق نخواهد گرفت و در خصوص حمل و نصب طبق مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ عمل خواهد شد. ضمناً چنانچه واگذارندگان کار میزان کارکرد حمل و نصب را مشخص نمایند حق بیمه نسبت به کل کارکرد اعم از ساخت یا فروش و حمل و نصب کلاً طبق مصوبه مذکور محاسبه خواهد شد.

ج - قراردادهای گازرسانی

در قراردادهای گازرسانی که فیما بین شرکت ملی گاز ایران و پیمانکاران منعقد می‌گردد لوله و اتصالات، نوار زرد اخطار، مواد عایق و الکتروود مخصوص که مختص عملیات گازرسانی است و از طرف واگذارنده کار به پیمانکار تحویل می‌گردد جزء مصالح انحصاری می‌باشد. لذا حق بیمه قراردادهای مذکور با توجه به نوع عملیات به شرح زیر محاسبه می‌گردد.

۱- حق بیمه قراردادهای احداث شبکه‌های گازرسانی به طور کلی طبق ماده دوم مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ با مأخذ ۷٪ محاسبه می‌گردد.

۲- قراردادهای نصب انشعابات (نصب علمک): به طور کلی خدمات تلقی و با توجه به استفاده از ماشین آلات و دستگاههای جوشکاری و بعضاً کمپرسور و دستگاههای حفاری مشمول ماده چهارم مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ می‌باشد. به این ترتیب که ۷۰٪ عملیات مکانیکی محسوب و حق بیمه آن به مأخذ ۷٪ و ۳۰٪ عملیات غیرمکانیکی تلقی و حق بیمه آن به مأخذ ۱۵٪ محاسبه می‌گردد.

۳- قراردادهای نصب رگلاتور چنانچه قرارداد مربوطه جداگانه و مستقل از نصب انشعاب (عملک) منعقد شده باشد در این صورت با توجه به نوع کار کلاً خدماتی و غیرمکانیکی و حق بیمه آن طبق ماده اول مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ با مأخذ ۱۵٪ محاسبه می‌گردد. چنانچه نصب رگلاتور و نصب انشعاب توأم در یک قرارداد باشد باید طبق بند "ب" فوق عمل شود.

د: قراردادهای خدمات شهری و نگهداری فضای سبز

در اینگونه قراردادها نیز معادل ۷۰٪ از ناخالص کارکرد به عنوان کارکرد مکانیکی

محسوب و حق بیمه آن به مأخذ ۷٪ و معادل ۳۰٪ از ناخالص کارکرد به عنوان کارکرد غیرمکانیکی تلقی و حق بیمه آن به مأخذ ۱۵٪ محاسبه و وصول می‌گردد.

هـ: قراردادهای طراحی و ساخت نرم‌افزار و ارائه خدمات رایانه‌ای

قراردادهایی که موضوعات آنها تهیه و نصب سخت‌افزار (رایانه)، طراحی و ساخت نرم‌افزار و سیستمهای مختلف عملیاتی و اطلاعاتی و پشتیبانی نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و تعمیر و نگهداری آنها می‌باشد، در صورتیکه پیمانکار مربوطه دارای شخصیت حقوقی باشد طبق بند "الف" این بخش عمل می‌گردد.

و: قراردادهای حسابرسی - تحقیقاتی و پژوهشی:

با توجه به مصوبه شماره ۱۱۱۰/۴/۲۶ مورخ ۷۸/۴/۲۶ هیأت مدیره سازمان احتساب حق بیمه قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی و حسابرسی به ترتیب ذیل خواهد بود.

۱- قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی:

۱-۱- مواردی که قرارداد تحقیقاتی و پژوهشی با دانشگاهها یا مراکز علمی و یا مؤسسات وابسته به آنها به عنوان پیمانکار یا مجری منعقد می‌شود، چنانچه دانشگاه یا مراکز مذکور وابسته به وزارتخانه‌ها باشد و طبق پرونده‌ای که نزد سازمان دارد بدهکار نبوده و یا اصلاً کارکنان آن مشمول قانون تأمین اجتماعی نباشد، بدون محاسبه و مطالبه وجهی بابت حق بیمه قرارداد مقاصح حساب مربوط صادر می‌شود.

۱-۲- در مواردی که مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشی وابسته به دانشگاهها یا سایر مراکز علمی دولتی، دارای شخصیت حقوقی مستقل باشند و همچنین در مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشی بخش خصوصی که دارای دفاتر قانونی می‌باشند و آن را جهت حسابرسی در اختیار سازمان قرار دهند، دفاتر قانونی مبنای محاسبه و وصول حق بیمه قراردادهای منعقد می‌باشد به این ترتیب چنانچه طبق دفاتر قانونی فاقد بدهی باشند صدور مقاصح حساب قراردادهای آنها بلامانع خواهد بود.

۱-۳- در مورد کلیه اشخاص حقوقی فاقد دفاتر قانونی با توجه به استفاده از رایانه، نرم‌افزار و... برای انجام قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی قراردادهای مزبور به طور

کلی مکانیکی محسوب و حق بیمه آنها طبق ماده دوم مصوبه مورخ ۷۰/۱/۲۴ به مأخذ ۷٪ محاسبه و وصول می‌گردد.

۴- در مواردی که قرارداد تحقیق و پژوهش با شخص حقیقی (یک نفر یا چند نفر به صورت دسته جمعی) منعقد شود با توجه به ابعاد تخصصی کار تحقیقات و پژوهش و اجتناب ناپذیر بودن مشارکت مستقیم خود شخص حقیقی به عنوان مجری در انجام کار (بدون توجه به ماهیت نیروی انسانی که به کار گمارده می‌شوند) چون شرایط مربوط به ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی حاصل نمی‌گردد، از شمول بیمه معاف و لازم است از محاسبه و مطالبه حق بیمه قراردادهای مذکور بطور کلی خودداری و مفاصاحساب داده شود.

* - قراردادهای حسابرسی

با توجه به نوع فعالیت مؤسسات حسابرسی و انجام کار موضوع قراردادهایی که مؤسسات مذکور به عنوان پیمانکار یا مجری منعقد می‌نمایند، توسط کارکنان آنها انجام می‌گیرد چنانچه مؤسسات مزبور لیست و حق بیمه کارکنان خود را در مهلت مقرر به سازمان ارسال و پرداخت نمایند و دارای دفاتر قانونی باشند و آن را جهت انجام حسابرسی در اختیار سازمان قرار دهند بر اساس بازرسی از دفاتر قانونی آنها حق بیمه محاسبه و پس از وصول مفاصاحساب قراردادهای آنان صادر می‌گردد.

ز - کسر حق بیمه توسط کارفرما از صورت وضعیتهای کارکرد پیمانکار و پرداخت آن به سازمان

در خصوص نحوه پرداخت حق بیمه و ارسال لیست کارکنان شاغل در قراردادهای غیرمشمول طرحهای عمرانی که حق بیمه مربوطه توسط واگذارنده کار از صورت وضعیت کارکرد و یا صورتحساب پیمانکار و مهندس مشاور به مأخذ تعیین شده کسر و همزمان به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می‌گردد. پیمانکار می‌تواند در طول اجرای قرارداد فقط لیست کارکنان خود و کارکنان پیمانکاران فرعی را که طبق مقررات تهیه و بدون پرداخت حق بیمه در مهلت مقرر در ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی و قانون دریافت جرائم از کارفرمایان مصوب مورخ ۱۳۷۳/۵/۹

مجلس شورای اسلامی به سازمان تأمین اجتماعی ارسال نماید.

در مورد این گروه از پیمانکاران با توجه به اینکه حق بیمه مقرر از صورت وضعیت پیمانکار اصلی کسر و به سازمان پرداخت می‌شود در صورتیکه دارای پیمانکار فرعی باشند صدور مفاصاحساب پیمانکاران فرعی آنها بدون محاسبه حق بیمه و مشروط بر اینکه حق بیمه کلیه صورت وضعیتهای پیمانکار اصلی تا تاریخ درخواست مفاصاحساب پیمانکار فرعی پرداخت شده باشد بلامانع خواهد بود.

چنانچه با توجه به نوع عملیات قرارداد مأخذ (درصد) حق بیمه موضوع تصویبنامه مورخ ۷۰/۱/۲۴ به هنگام کسر و پرداخت حق بیمه از صورت وضعیت یا صورتحساب پیمانکار یا مهندس مشاور توسط واگذارنده کار رعایت نشده و به جای کسر و پرداخت حق بیمه به مأخذ ۱۵ درصد، ۷ درصد پرداخت شده باشد، همچنین در مواردی که مأخذ پرداخت حق بیمه رعایت شده لیکن حق بیمه مستند به لیستهای ارسالی پیمانکار بیش از حق بیمه بر اساس مأخذ موضوع تصویبنامه مذکور باشد در این صورت باید در پایان کار و به هنگام صدور مفاصاحساب قرارداد مابه‌التفاوت حق بیمه محاسبه و از پیمانکار مطالبه و وصول و سپس مفاصاحساب قرارداد صادر شود.

فصل سوم: نحوه احتساب جرائم قراردادهای پیمانکاری

بخش اول: جرائم ارسال لیست:

ضوابط ارسال لیست در مورد قراردادهای مشمول طرحهای عمرانی و غیرعمرانی یکسان و به ترتیب زیر می‌باشد:

۱- ارسال لیست (صورت مزد و حقوق) کارکنان شاغل در اجرای قرارداد در تمام یا برخی از ماههای دوره اجرای قرارداد در مهلت مقرر به منزله اجرای ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی و قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان مصوب مورخ ۷۳/۵/۹ از سوی پیمانکار محسوب و پیمانکار مربوطه مشمول پرداخت جریمه تاخیر و یا عدم ارسال لیست نخواهد بود.

۱-۱- بدیهی است لیست ماههائی که با تاخیر ارسال می‌گردد مشمول جریمه

تاخیر بر مبنای حق بیمه ماه مربوطه می باشد.

۱-۲- از دریافت لیستهایی که بیش از یک ماه تاخیر داشته و یا بعد از خاتمه عملیات ارائه می شود بایستی به طور کلی خودداری گردد.

مثال: شرکت «الف» مجری قرارداد منعقد با وزارت راه و ترابری لیست کارکنان شاغل در اجرای پیمان مزبور مربوط به مهر و آبان ۷۹ را در تاریخ ۷۹/۹/۲۵ به شعبه ذیربط تسلیم نموده است. بنابراین لیست آبان ماه در مهلت بوده و مشمول جریمه نبوده و لیکن لیست مهرماه با تاخیر ارسال شده و مشمول جریمه می باشد که برابر دستورالعمل جرائم و مصوبه مذکور محاسبه و مطالبه می گردد.

۲- پیمانکارانی که بطور کلی از ارسال لیست کارکنان شاغل در قرارداد (ظرف مهلت قانونی) به سازمان خودداری نمایند مشمول جریمه عدم ارسال لیست بر مبنای کل حق بیمه قرارداد خواهند بود و هنگام محاسبه حق بیمه، جریمه مذکور نیز محاسبه و از آنان مطالبه و وصول می گردد.

مثال: شرکت «ب» در اجرای قرارداد خود با آموزش و پرورش در طول دوره اجرای قرارداد (به مدت سه ماه) از ارسال لیست حقوق و دستمزد کارکنان شاغل در اجرای پیمان مزبور خودداری نموده است. در پایان عملیات اصل حق بیمه متعلقه (بدون احتساب بیمه بیکاری) به میزان ۲۳۵۰۰۰۰ ریال محاسبه و جریمه لیست آن نیز به شرح زیر احتساب و مطالبه می گردد:

$$۲۳۵۰۰۰۰ \times ۱۵\% = ۳۵۲۵۰۰$$

توجه: جریمه لیست فقط یکبار (برای یکسال) محاسبه و در صورت عدم پرداخت

حق بیمه برای سالهای بعد اضافه نخواهد شد.

بخش دوم - جریمه تأخیر پرداخت حق بیمه:

۱- در مورد آن دسته از پیمانکارانی که حق بیمه مستند به لیستهای ارسالی را در دوره اجرای قرارداد پرداخت می نمایند و همچنین در مورد قراردادهای مشمول طرحهای عمرانی که حق بیمه مربوطه توسط واگذارنده کار در طول اجرای قرارداد از صورت وضعیت و صورتحسابهای پیمانکار و مهندس مشاور کسر و به سازمان

پرداخت می گردد. چنانچه پس از محاسبه حق بیمه طبق ضوابط مربوطه، مانده بدهی داشته باشد، از تاریخ ابلاغ، پیمانکار حداکثر ظرف سی روز فرصت دارد، مانده بدهی را پرداخت و یا ترتیب پرداخت آن را با توافق سازمان بدهد. در غیر اینصورت مشمول جریمه تاخیر خواهند بود. توجه خواهند داشت که جریمه تاخیر تادیه در این حالت بر مبنای کل مانده بدهی و با توجه به درصد جریمه تعیین شده در قانون دریافت جرایم نقدی محاسبه و وصول می گردد.

مثال:

شرکت «ج» در اجرای قرارداد منعقد با شرکت ملی گاز ایران با رعایت تصویبنامه مورخ ۷۷/۴/۶ شورایی تأمین اجتماعی لیست حقوق و دستمزد کارکنان شاغل در اجرای عملیات پیمان را به شعبه ذیربط تسلیم نموده است. پس از خاتمه عملیات بر اساس مقررات جاری حق بیمه متعلقه نسبت به کارکرد اعلام شده محاسبه و پس از کسر مبالغ واریزی مبلغ ۴۵۰۰۰۰۰ ریال مانده بدهی (شامل اصل حق بیمه بیکاری) مطالبه گردیده است. شرکت مذکور ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ مانده بدهی مذکور اقدامی جهت پرداخت مورد مطالبه به عمل نیاورده، لذا جریمه تاخیر تادیه متعلقه به شرح ذیل محاسبه و مطالبه می گردد.

$$\text{جریمه تاخیر تادیه برای یک سال} = ۹۹۰۰۰۰ = ۴۵۰۰۰۰۰ \times ۲۲\%$$

(در صورت عدم واریز حق بیمه، جریمه سالهای بعد نیز بر اساس قانون دریافت جرائم نقدی و به

ترتیب فوق احتساب می گردد.)

۲- در مورد آن دسته از پیمانکارانی که فاقد شرایط بند ۱ فوق هستند (در طول دوره اجرای قرارداد اصلاً لیست نداده‌اند، همچنین فاقد پرداخت حق بیمه در دوره اجرای قرارداد هستند) حق بیمه متعلقه با احتساب یکسال جریمه لیست و جریمه تاخیر تادیه (نسبت به کل بدهی)، با درصد جریمه مربوطه محاسبه و به پیمانکار اعلام می گردد. در این حالت چنانچه پیمانکار ظرف سی روز از تاریخ اعلام بدهی آن را پرداخت ننماید و یا ترتیب واریز آن را ندهد علاوه بر جرایم اعلام شده، جریمه (تاخیر تادیه) سال دوم نیز نسبت به کل بدهی محاسبه و مطالبه می گردد.

مثال:

شرکت «د» در اجرای قرارداد منعقد شده با وزارت کشاورزی مربوط به عملیات تنظیمات ساختمان اصلی واگذارنده هیچگونه لیست حقوق و حق بیمه متعلق به کارکنان شاغل در قرارداد را در طول دوره اجرای پیمان (از ۷۷/۱/۱ لغایت ۷۸/۷/۳۰) به شعبه ذریعته ارسال و واریز ننموده است مبلغ ناخالص کارکرد پیمان مزبور ۱۳۰۲۶۰۰۰۰۰ ریال اعلام شده است. جریمه تاخیر تادیه حق بیمه پیمان مزبور به شرح ذیل محاسبه می‌گردد:

$$\begin{aligned} \text{اصل حق بیمه از } ۷۷/۱/۱ \text{ لغایت } ۷۸/۷/۳۰ &= ۱۹۵,۳۹۰,۰۰۰ \times ۱۵\% = ۲۹,۳۰۰,۰۰۰ \\ \text{بیمه بیکاری از } ۷۷/۱/۱ \text{ لغایت } ۷۸/۷/۳۰ &= ۲۱,۷۱۰,۰۰۰ \times ۹\% = ۱,۹۵,۳۹۰,۰۰۰ \\ \hline \text{جمع} &= ۲۱۷,۱۰۰,۰۰۰ \text{ ریال} \end{aligned}$$

جریمه یک سال تاخیر تادیه $۲۱۷,۱۰۰,۰۰۰ \times ۲۲\% = ۴۷۷۶۲,۰۰۰$
در صورت عدم واریز مبلغ فوق ظرف سی روز پس از ابلاغ اعلام بدهی مبلغ ۴۷۷۶۲,۰۰۰ ریال به عنوان جریمه سال دوم به جمع کل بدهی افزوده می‌گردد.
توجه: در هر حالت چنانچه کل مطالبات سازمان به صورت یکجا و قبل از ابلاغ برگ لازم‌الاجرا (موضوع ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی) به حساب سازمان واریز گردد ۳۰٪ از جرائم متعلقه بخشوده خواهد شد.

فصل چهارم: وظایف واگذارندگان کار،

پیمانکاران و سازمان تأمین اجتماعی

با توجه به ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی وظایف کارفرمایان (واگذارنده کار)، پیمانکاران و سازمان در راستای اجرای قانون تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

بخش اول: وظایف کارفرمایان (واگذارندگان کار) در قبال سازمان

۱- پیمانکاران را موظف نمایند که پرسنل شاغل در اجرای پیمانها را نزد سازمان تأمین اجتماعی بیمه نمایند و لیست حقوق و دستمزد و حق بیمه مقرر را برابر مواد

۲۸ و ۳۹ در مهلت مقرر به سازمان ارسال و پرداخت کنند.

۲- همزمان با ابلاغ قرارداد به پیمانکاران یک نسخه از آن را به سازمان تأمین اجتماعی ارسال نمایند.

۳- پنج درصد هر صورت وضعیت یا صورتحساب پرداختی به پیمانکاران را کسر و نگهداری و پرداخت مبالغ مکسوره و آخرین قسط پیمانکاران را موکول به صدور مفصاحساب سازمان تأمین اجتماعی نمایند.

۴- در خاتمه کار اطلاعات مورد نیاز شامل میزان کل کارکرد، تاریخ خاتمه و... را به سازمان تأمین اجتماعی اعلام و پیمانکاران را جهت اخذ مفصاحساب به سازمان راهنمایی نمایند.

۵- در اجرای تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی چنانچه یک سال از پایان یا تعلیق و یا فسخ قراردادهای پیمانکاری بگذرد و پیمانکاران اقدام به ارائه مفصاحساب سازمان تأمین اجتماعی به واگذارندگان کار ننمایند و پیمانکاران از بابت حق بیمه پیمانها به سازمان تأمین اجتماعی بدهکار و بدهی در مرحله قطعی باشد با اعلام مراتب به واگذارندگان کار، موظف می‌باشند حداکثر ظرف مهلت ۲۵ روز از تاریخ ابلاغ بدهی پیمانکاران را به میزان ۵ درصد و آخرین قسط به حساب سازمان واریز نمایند.

۶- در صورت عدم رعایت مراتب اشاره شده در بندهای فوق مسئولیت پرداخت حق بیمه مقرر و متفرعات آن به عهده واگذارندگان کار خواهد بود.

تذکر:

در قراردادهای عمرانی موضوع مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تأمین اجتماعی با توجه به توافق صورت گرفته فیما بین سازمان تأمین اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه مسئولیت پرداخت کل حق بیمه مقرر بر مبنای ماخذ مصوب ۶/۶ درصد و ۱۵/۶ درصد به عهده واگذارندگان کار می‌باشد که بایستی به هنگام پرداخت هر صورت وضعیت یا صورتحساب پیمانکاران و مهندسین مشاور کسر و به حساب سازمان واریز نمایند.

بخش دوم: وظایف پیمانکاران در قبال سازمان تأمین اجتماعی

- ۱- ارائه یک نسخه از قرارداد منعقدۀ با کارفرمایان به شعبه تأمین اجتماعی محل اجرای قرارداد.
- ۲- ارسال صورت مزد یا حقوق و دستمزد شاغلین در قراردادهای پیمانکاری (اعم از عمرانی و غیرعمرانی) برابر ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی و در مهلت مقرر به سازمان و پرداخت حق بیمه مقرر و متعلقه برابر ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی در مورد قراردادهای غیرعمرانی.
- ۳- پرداخت حق بیمه قرارداد که طبق ماده ۴۱ قانون تأمین اجتماعی برای هر یک از قراردادها توسط سازمان محاسبه و به پیمانکار ابلاغ می‌گردد.
- ۴- پرداخت غرامت موضوع ماده ۶۶ قانون تأمین اجتماعی در مورد کارکنان حادثه دیده در اجرای پیمانهای مورد اجرا.
- ۵- رعایت ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی در مورد پیمانکاران دست دوم و ارسال یک نسخه از قرارداد منعقدۀ با آنها به سازمان تأمین اجتماعی و اعلام اطلاعات مربوطه پس از خاتمه قرارداد آنها.
- ۶- اخذ مفصاحساب ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی جهت هر یک از قراردادهای مورد اجرا.

بخش سوم: وظایف سازمان تأمین اجتماعی در قبال واگذارندگان کار و پیمانکاران:

- ۱- اطلاع رسانی قانون و مقررات و ضوابط جدید و مصوبات از طریق روزنامه‌ها و دیگر منابع به منظور آگاهی کارفرمایان (واگذارندگان کار) و پیمانکاران جهت اجراء و همکاری در چهارچوب مقررات تأمین اجتماعی با کارفرما.
- ۲- تشکیل پرونده جهت هر یک از قراردادهای پیمانکاری، پیمانکاران و دریافت لیست حقوق دستمزد و حق بیمه که توسط پیمانکاران ارسال و پرداخت می‌گردد و ارائه خدمات قانونی به بیمه شدگان مربوطه.
- ۳- پیگیری در خصوص وصول مانده بدهی مربوط به لیستهای ارسالی در مورد قراردادهای غیرمشمول طرحهای عمرانی.

- ۴- بررسی پرونده قرارداد پیمانکاری به محض پایان یافتن مدت زمان اجرای پیمان و اخذ اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه بدهی قرارداد.
- ۵- محاسبه بدهی قرارداد به محض تکمیل اطلاعات مورد نیاز و ابلاغ آن به پیمانکار.
- ۶- پیگیری و وصول بدهی پس از قطعیت آن طبق ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی.
- ۷- رسیدگی به اعتراض پیمانکار در رابطه با حق بیمه قرارداد برابر مواد ۴۲ و ۴۳ قانون تأمین اجتماعی.
- ۸- صدور مفصاحساب قرارداد به محض پرداخت حق بیمه توسط پیمانکار و یا واگذارندگان کار.
- ۹- اجرای تبصره ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی و وصول مطالبات سازمان از محل ۵٪ ماده ۳۸ قانون در صورتی که پیمانکار ترتیب پرداخت آن را پس از قطعیت ندهد.

بخش چهارم: چگونگی نحوه اقدام در مورد پیمانکاران و واگذارندگان که به وظایف قانونی خود در قبال سازمان تأمین اجتماعی (موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی و تبصره الحاقی آن) عمل نمی‌نمایند:

- طبق تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی مصوب مورخ ۷۲/۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی و آئین‌نامه اجرائی (مصوب مورخ ۷۳/۳/۱۸ هیات محترم دولت) پیوست شماره ۶ واحدهای اجرائی مکلفند به شرح ذیل اقدام نمایند:
- ۱- با بررسی سریع کلیه پرونده‌های پیمانکاری، در مورد قراردادهایی که حق بیمه آنها تا زمان رسیدگی قطعیت یافته و یک سال از تاریخ خاتمه عملیات قرارداد نیز گذشته و واریز نشده باشد، مجدداً مراتب را طبق فرم ضمیمه (پیوست شماره ۷) به آخرین نشانی پیمانکار ابلاغ و چنانچه ظرف مدت بیست روز پس از ابلاغ مورد مطالبه پرداخت نگردد مراتب جهت واریز از محل ۵ درصد و آخرین قسط موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی مطابق فرم ضمیمه (پیوست شماره ۸) به

واگذارنده کار ابلاغ نمایند.

۲- واگذارندگان کار قانوناً مکلفند حداکثر ظرف بیست و پنج روز پس از ابلاغ اعلام بدهی، آن را از محل ۵ درصد و آخرین قسط موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی پرداخت نمایند در صورت عدم پرداخت، اقدامات قانونی جهت وصول علیه آنان صورت می‌گیرد.

۳- در صورتیکه میزان ۵ درصد و آخرین قسط اشاره شده نزد واگذارنده که به حساب سازمان واریز گردیده کمتر از مورد مطالبه باشد، جهت وصول باقیمانده بدهی باید علیه پیمانکار اقدام به عمل آید.

۴- در مورد پرونده‌هایی که قرارداد آنها خاتمه یافته و به دلایلی محاسبه نشده باشد، لازم است سریعاً به شرح فوق اقدام نمایند.

بدیهی است واحدهای اجرائی (شعب) وظیفه دارند بطور مستمر پرونده‌های پیمانکاری را مورد رسیدگی قرار داده و با اخذ اطلاعات لازم نسبت به احتساب حق بیمه مقرر اقدام نمایند و در صورت عدم حصول نتیجه از مکاتبات انجام شده، بر اساس اطلاعات و مدارک موجود در پرونده از قبیل مبلغ اولیه مندرج در قرارداد و مدت ذکر شده در آن اقدام به محاسبه و مطالبه حق بیمه و پیگیری آن به شرح فوق نمایند.

فصل پنجم:

مفصاحساب قراردادهای پیمانکاری و مهندسی مشاور و نحوه صدور آن طبق ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی در پایان عملیات هر قرارداد پیمانکاری واگذارندگان کار به منظور حفظ حقوق قانونی بیمه شدگان موظف می‌باشند قبل از تسویه حساب با پیمانکاران و پرداخت مطالبات نهایی آنان (از جمله ۵ درصد و آخرین قسط) مفصاحساب سازمان تأمین اجتماعی را تا میزان ناخالص کارکرد هر پیمان اخذ نمایند.

بخش اول: فرم مفصاحساب:

با عنایت به اهمیت و جایگاه و ارزش مفصاحساب قراردادهای پیمانکاری و به

منظور اقدام واحد فرم مذکور با هماهنگی و نظارت اداره کل درآمد حق بیمه و خدمات و رفاه در ستاد مرکزی سازمان تأمین اجتماعی چاپ می‌گردد. فرم مفصاحساب بصورت خاص و متحدالشکل و با شماره سریال (نمونه پیوست شماره ۹) تهیه، چاپ و جهت استفاده واحدهای ذیربط در سراسر کشور و در حد نیاز در اختیار ادارات کل استانها قرار می‌گیرد.

الف - نحوه درخواست فرم مفصاحساب:

۱- واحدهای اجرائی مکلفند پس از مصرف ۹۰ درصد از فرمهای مفصاحساب تحویلی با تکمیل فرم «شماره یک» (پیوست شماره ۱۰) طبق فرم شماره «دو» (پیوست شماره ۱۱) درخواست ارسال فرم مفصاحساب از اداره کل استان مربوطه نمایند.

۲- ادارات کل استانها موظف می‌باشند ضمن کنترل اطلاعات مندرج در فرم «شماره یک» درخواست مفصاحسابهای واحدهای ذیربط را جمع‌آوری و ضمن درخواست و دریافت مفصاحساب مصرفی یک ساله یا ۶ ماهه واحدهای مذکور از اداره کل خدمات و رفاه، آمار مفصاحساب برای یک سال آتی واحدهای خود را جهت تهیه (چاپ) نیز به اداره کل مذکور اعلام نمایند.

۳- اداره کل خدمات و رفاه بر اساس آمار و درخواستهای ارسالی از ادارات کل استانها سریعاً مفصاحساب مورد نیاز برای یک ساله یا ۶ ماهه جاری هر استان را با رعایت شماره سریال ارسالی و طی رونوشت مراتب را به اداره کل درآمد حق بیمه اعلام خواهند نمود.

مسئولیت چاپ و تهیه فرمهای مفصاحساب به عهده اداره کل خدمات و رفاه می‌باشد و با هماهنگی اداره کل درآمد حق بیمه باید به ترتیبی برنامه‌ریزی و عمل نماید که واحدهای اجرائی با کمبود فرم مفصاحساب مواجه نگردند.

۴- واحدهای اجرائی پس از اینکه حداقل ۹۰ درصد از فرم مفصاحسابهای دریافتی را مورد استفاده قرار داده باشند می‌بایستی فرم شماره یک (پیوست شماره ۱۰) را (با درج شماره سریال مفصاحساب به ترتیب مشخصات پیمانکار و... در آن) تکمیل و آن را همراه با درخواست ارسال فرم به تعداد مورد نیاز ۶ ماهه به اداره کل

استان مربوطه ارسال نمایند.

۵- ادارات کل استان حسب درخواستهای صورت گرفته از سوی واحدهای ذریبط و بررسی مفاصاحسابهای صادره فرم مفاصاحساب مورد نیاز واحد را ارسال و طی رونوشت نامه مراتب را به اداره کل درآمد حق بیمه اعلام نمایند.

ب - نحوه نگهداری فرمهای مفاصاحساب:

با عنایت به اهمیت ویژه فرمهای مفاصاحساب (نمونه ۲۲ درآمد) کلیه ادارات کل استان و واحدهای اجرائی بایستی ضمن دقت و مراقبت لازم در حفظ و نگهداری فرمهای مذکور و جلوگیری از ابطال یا مفقود شدن آن موارد ذیل را رعایت نمایند.

۱- نگهداری فرمهای مفاصاحساب در استان به عهده معاونت پشتیبانی بوده و حسب درخواست واحدها و پس از تأیید رئیس و کارشناس ارشد درآمد استان آنها را به واحد درخواست کننده ارسال و تحویل نمایند.

۲- در شعب و نمایندگیها نگهداری فرمهای مفاصاحساب و درخواست فرم از اداره کل استان به عهده واحد درآمد بوده و در صورت ابطال فرم مفاصاحساب باید کلیه نسخه باطله را با ذکر علت ابطال به اداره کل استان مربوطه ارسال نمایند.

۳- در صورت مفقود شدن فرم مفاصاحساب در اسرع وقت مراتب را با ذکر شماره سریال مفاصاحساب مفقود شده و معرفی فرد یا افراد خاطی به اداره کل استان مربوطه اعلام نمایند.

۴- یک نسخه از رونوشت کلیه مفاصاحسابهای صادره میبایستی به ترتیب شماره سریال در کلاسور مخصوص ضبط و نزد مسئول درآمد نگهداری و با رعایت دستورالعمل ساماندهی اطلاعات به بایگانی راکد ارسال گردد.

بخش دوم: نحوه تنظیم مفاصاحساب و حدود اختیار امضا آن

الف: نحوه تنظیم فرم مفاصاحساب

پس از حصول اطمینان از ماخذ مبنای احتساب حق بیمه و صحت محاسبه انجام شده و وصول کامل مطالبات مربوطه و ضبط رسید وصولی در پرونده امر،

توسط واحدهای ذریبط فرم مفاصاحساب به عنوان واگذارنده کار صادر و در آن اطلاعات پیمان به شرح ذیل درج می‌گردد.

۱- نام پیمانکار

۲- خلاصه عملیات پیمان

۳- شماره و تاریخ قرارداد

۴- میزان مبلغ ناخالص کارکرد (به حروف و عدد پرفراز آن)

پس از تکمیل موارد فوق جهت ارسال رونوشت به مبادی ذریبط (پیمانکار - اداره کل استان و...) خلاصه اقدامات مطالباتی (ماخذ احتساب حق بیمه و وصول مطالبات) درج و سپس با امضاء مجاز و مهور به مهر برجسته سازمان صادر می‌گردد.

ب - تفویض اختیار امضاء و نحوه کنترل مفاصاحساب صادره:

به منظور تسریع در صدور مفاصاحساب پیمانکاران ادارات کل استان می‌توانند حداکثر تا سقف کارکرد به میزان مشروحه ذیل نسبت به تفویض اختیار به واحدهای اجرائی ذریبط جهت صدور مفاصاحساب اقدام نمایند:

۱- شعب درجه یک تا میزان مبلغ یک میلیارد ریال (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال

۲- شعب درجه دو تا میزان مبلغ هشتصد میلیون ریال (۸۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال

۳- شعب درجه سه تا میزان مبلغ ششصد میلیون ریال (۶۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال

۴- شعب درجه چهار تا میزان مبلغ پانصد میلیون ریال (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال

۵- نمایندگیها تا میزان مبلغ چهارصد میلیون ریال (۴۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال

با عنایت به افزایش ضریب دستمزد توسط شورایعالی کار و سایر شرایط اقتصادی اداره کل استانها مجاز می‌باشند سقف مبلغ کارکرد مفاصاحساب واحدهای تابعه را همه ساله با توجه به میزان اختیار داده شده به واحدها به شرح فوق به میزان تورم یا درصد افزایش دستمزد افزایش دهند.

فصل ششم: پیگیری و وصول مطالبات و ارسال آمارهای مربوطه

با عنایت به اینکه ارائه خدمات و تمهیدات قانونی مستلزم تأمین منابع مورد نیاز

بوده و در این راستا وصول بهنگام مطالبات سازمان بابت حق بیمه از پیمانکاران هم از نظر منابع سازمان و هم به لحاظ اینکه پس از خاتمه قرارداد و گذشت مدت کوتاهی احتمال عدم امکان دسترسی به پیمانکار جهت وصول مطالبات از واگذارنده کار نباشد، رعایت موارد ذیل در مورد قراردادهای پیمانکاری را تأکید می‌نماید:

۱- پرونده قراردادهای پیمانکاری بطور مستمر و در فاصله زمانی کوتاه مورد بررسی قرار گرفته و به ترتیب زیر عمل گردد.

۱-۱- با پایان یافتن مدت زمان اجرای هر پیمان نسبت به اخذ اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه حق بیمه قرارداد از کارفرما (واگذارنده کار و پیمانکار) اقدام گردد.

۱-۲- به محض کامل شدن اطلاعات مورد نیاز (شامل مبلغ کارکرد، تاریخ شروع و خاتمه عملیات و...) حق بیمه مربوطه با توجه به شرایط قرارداد و ضوابط و مقررات مندرج در این بخشنامه محاسبه و به پیمانکار و کارفرما ابلاغ و در صورت اعتراض پیمانکار به بدهی اعلام شده موضوع سریعاً در هیئتهای تشخیص مطالبات رسیدگی و رای مقتضی صادر و به هر صورت پس از قطعیت بدهی اقدامات قانونی جهت وصول آن از پیمانکار و از محل ۵ درصد و آخرین قسط وی نزد کارفرما با رعایت بخش چهارم از فصل چهارم این بخشنامه اقدام نماید.

۱-۳- در مورد پرونده‌های پیمانتهائی که طبق زمان پیش‌بینی شده در قرارداد خاتمه یافته ولیکن اطلاعات مورد نیاز از سوی کارفرما (واگذارنده کار) ارسال نگردیده، لازم است سریعاً با واگذارنده کار مکاتبه و با تعیین مهلت یک ماهه و ابلاغ نامه، اطلاعات اخذ و در صورت عدم همکاری حداکثر با دو بار مکاتبه با فاصله سه ماهه، حق بیمه پیمان برابر اطلاعات مضبوط در پرونده و پیمان محاسبه و اقدامات مطالباتی برابر مقررات پیگیری گردد.

۱-۴- در مورد بدهی مستند به لیست پرونده‌های پیمانکاری و مهندسین مشاور که از شمول ضوابط طرحهای عمرانی خارج می‌باشند، با رعایت مقررات و صدور اخطار به پیگیری می‌گردد.

۲- کلیه واحدهای اجرائی فهرست بدهی مربوط به پیمانکارانی را که در اجرای تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی به واگذارندگان کار اعلام می‌نمایند، در پایان هر ماه طبق فرم پیوست شماره ۱۲ تهیه و به اداره کل استان مربوطه ارسال نمایند.

۳- ادارات کل استان نیز ضمن کنترل نظارت بر نحوه انجام امور مربوط به محاسبات و وصول حق بیمه قراردادهای پیمانکاری در واحدهای تابعه، اهمیت موضوع را به نحو مقتضی به واگذارندگان کار اعلام و نتیجه عملکرد واحدهای تحت امر خود را همه ماهه طبق فرم پیوست شماره ۱۳ و مشخص نمودن کل بدهی هر دستگاه واگذارنده کار تهیه و به اداره کل درآمد حق بیمه گزارش نمایند. مدیران و کارشناسان ارشد و مسئول درآمد ادارات کل استانها، رؤسا و مسئولین درآمد شعب و نمایندگیا مسئول حسن اجرای این بخشنامه می‌باشند.

و من ا...التوفیق

محمد ستاری‌فر

رئیس هیات مدیره و مدیر عامل